DE WEST-INDIËR.

DAGBLAD TOEGEWIJD AAN DE BELANGEN VAN

NEDERLANDSCH GUYANA.

ABONNEMENT: Per jaar f 20.
" Per zes maanden " 12
bij vooruitbetaling alle drie maanden.

Uitgever Directeur A. L. G. DE RANDAMIE.

ADVERTENTIEN: elke regel f 0,25.
Zegelregt voor elke plaatsing f 0,75.

1863. ZONDAG 6 SEPTEMBER. No. 20.

HET STAATSTOEZIGT.

(*Vervolg van No.* 16.)

Wij zagen in een vorig artikel in welken geest de uitvoering moest zijn der emancipatie-wet.

Zien wij nu *hoe* die uitvoering moest zijn om aan het doel des wetgevers te beantwoorden.

Eerste pligt is de elementen van den arbeid, de arbeidende krachten, te behouden.

Streng moet daarom gewaakt tegen emigratie uit de Kolonie.

Wij zeiden er reeds vroeger onze meening over.

De wetgever achtte het intusschen niet overbodig, bij bijzondere verordening, dat belangrijke punt te regelen. Nu is er eene leemte in de wet.

Voor het oogenblik is er geen gevaar.

Maar er kan zich eene rigting openbaren, die een niet voorzien gevaar plotseling doet ontstaan.

En de komende tijd kan gebeurtenissen en omstandigheden met zich voeren, die men niet had verwacht, omdat men ze niet had herekend.

Het is daarom beter in tijds te zorgen.

Getuige de beweging, die op dit oogenblik te Demerarij wordt waargenomen; nu er vreeze is dat de Coolies den arbeid zullen verlaten om zich naar onze Kolonie te begeven.

De laatste dagbladen uit Demerarij vermelden hoezeer Bestuur en Wetgeving in de weer zijn om het gevaar, waarmede de arbeid bedreigd wordt, in tijds en doelmatig te keeren.

Zal men er in slagen?

Wij vreezen er voor.

Zelfs onder een stelsel van volle vrijheid maakt de exceptionele toestand, waarin Kolonien, die geene eigene bevolking hebben, en bij den vreemde arbeiders moeten zoeken, een stelsel van repressie, onvermijdelijk.

Hoe veel te meer blijven repressieve maatregelen dus niet pligt van onze Regering, die, zoo als wij aangetoond hebben, zeer ver is gebleven van een stelsel dat volle vrijheid met zich zou hebben gevoerd?

Streng en zeer streng moet ook de hand worden gehouden aan het beginsel van § 3 in verband met § 1 van art. 24 der emancipatie-wet.

De vrijgemaakten, die tot de plantagien hebben behoord, moeten zich verbinden voor den *arbeid op de plantagien.*

Anders ontstaat er eene emigratie naar de stad en hare omstreken, voor het oogenblik nog gevaarlijker dan eene emigratie naar buiten.

Zij moeten ook zooveel mogelijk gehouden worden, in de districten waar zij op den 1n. Julij waren gevestigd.

Aan het facultatieve van § 3 geve men vooral geene te breede interpretatie.

Het verlaten van bebouwde gedeelten der Kolonie moet, zooveel mogelijk, worden voorkomen.

Met het oog op immigratie en zeer zeker ook *kolonisatie*, (en ook hierop moet inzonderheid de aandacht der Regering gevestigd blijven), is dat van het hoogste belang.

Anders vermindert de oppervlakte van bebouwd land, dat slechts op handen wacht om in hooge mate productief te worden.

En uitbreiding van bebouwd territoir ligt in de eischen van eene gezonde Kolonie-politiek.

En nederzetting van vreemde arbeiders, wil zij slagen, moet bepaald zijn, nederzetting *bij om* en *onder* de vrijgemaakten. (*)

Bij de zorg voor de elementen van den arbeid, komt die voor den arbeid zelven.

Dat arbeid op de plantagien, wil die iets beteekenen, geregelde arbeid moet zijn, zal wel niemand betwisten.

En geregelde arbeid, uit liefde tot arbeid, is utopie.

Arbeid ontstaat uit behoefte, en dwang is overal de hefboom tot den arbeid.

Bij beschaafden is die dwang zedelijk.

Bij hen, die nog op beschaving wachten, zoo als onze vrijgemaakten, en die, men vergete dit vooral niet, bijna zonder inspanning aan hunne weinige behoeften kunnen voldoen, moet die dwang stoffelijk zijn.

Onze vrijgemaakten *moeten* arbeiden.

De emancipatie-wet spreekt dat „MOETEN” uitdrukkelijk uit.

En die wet is ook wet voor de Regering.

Doch al sprak de wet zoo niet, staatszorg zou de Regering tot pligt maken, dat beginsel met alle kracht te handhaven.

Want wordt de arbeid op de plantagien niet in stand gehouden, dan gaat Suriname te gronde en blijft eene lastpost voor Nederland.

Elk stelsel van slaven-emancipatie, hoe omzigtig ook gekozen en hoe voorzigtig ook geleid, heeft klippen, die met gevaar dreigen.

(*) Wij veroorloven ons hier te verwijzen naar ons opstel: *Over de Hervorming van het Regeringsstelsel in W.-Indie*, pag. 100—109.

Onze Regering heeft de emancipatie in onze Kolonie gescheiden van de wachter, die zij had, de immigratie.

Eene groote staatkundige fout voorzeker.

Maar de Regering is nog altijd bij magte die dreigende klippen zoo niet geheel te vermijden, dan toch er zeer verre van te blijven.

Dat ligt binnen haar bereik, en wel door *repressie*, maar doelmatige repressie, naar een vast beginsel en in gezonden zin.

Het welslagen der emancipatie loopt, in de eerste plaats, gevaar door de territoriale gesteldheid van Nederlandsch Guyana.

Men kent de groote uitgestrektheid van die bezitting van Nederland en hare dunne bevolking, en men weet ook hoe klein de oppervlakte is, die het bebouwde gedeelte van die groote uitgestrektheid bepaalt.

Bekend is het ook hoeveel van dat bebouwde gedeelte in de laatste jaren, door bijeentrekking van ongermagten, (die wij altijd hebben afgekeurd en in strijd met de belangen der Kolonie hebben geoordeeld,) verlaten is en tot woestenij is geworden.

Onvermijdelijk noodig is het dus dat de gelegenheid om zich buiten het bebouwde gedeelte der Kolonie of op verlaten plantagien te vestigen, den vrijgemaakten uitdrukkelijk worde verboden en geheel worde afgesneden. (§)

(§) *Onder het schrijven komt ons in handen de mededeeling van het Gouv. Adv. Blad van hedgen, in betrekking tot het opperhoofd van het wegloopers kamp* B r o o s *en zijne gezellen. Voor wij echter onze meening over die zaak zeggen, willen wij eenige zekerheid omtrent hetgeen door het Gouvernement in deze gedaan of niet gedaan is, en in plaats van op de mededeelingen van het G. A. Blad alleen af te gaan zullen wij liever wachten tot dat het Gouvernement, op officieele wijze, het besluit der Regering ter kennis van het algemeen zal hebben gebragt. Het algemeen, dat bij de zaak toch wel het grootste belang heeft, zal ook wel mogen weten waartoe in deze aangelegenheid door het Gouvernement is besloten.*

Het wordt meer en meer tijd dat er in onze Kolonie kome openbaarheid in Regerings zaken en dat aan de bevolking haar wettig deel in het bestuur worde teruggegeven. Nederland heeft er evenveel belang bij als wij, en de spoedige uitvoering van art. 59 der Grondwet, ons door den Minister van Kolonien toegezegd, zal ons gewis een Regerings-Reglement schenken, waarvan het beginsel van vertegenwoordiging de hoeksteen zal uitmaken. De instelling van den tegenwoordigen Kolonialen Raad heeft voornamelijk nu er nieuwe orde van zaken is aangevangen, uitgediend, en in de frissche en krachtige kolonie-politiek van onzen tegenwoordigen Minister van Kolonien zal het zeker wel liggen, eene instelling op te heffen, die geene zeer luisterrijke plaats in de geschiedenis van de koloniale Regerings-stelsels zal kunnen innemen.

En dat is bereikbaar.

Vooreerst door de vrijgemaakten de bevoegdheid te ontzeggen om onroerend goed te verkrijgen of in huur te nemen, met het regt om zich daarop te vestigen.

Zonder dat verbod valt het Staatstoezigt dadelijk.

Het koloniaal bestuur, dat aan de emancipatie-wet in eene reeks van verordeningen uitvoerig heeft gegeven, is hier reeds bij de eerste schrede gestruikeld.

Art. 20 der Publicatie van 16 April 1863, toch geeft aan vrijgemaakten regt tot verkrijgen van onroerend goed en geeft den Gouverneur de bevoegdheid hun te vergunnen, zich daarop te vestigen.

Dat beginsel verdient zeer groote afkeuring.

Men raadplege de geschiedenis der emancipatie in de naburige Engelsche Kolonien.

Zich eene onafhankelijke positie te verzekeren, en den arbeid, op eigen grond te verkiezen boven den arbeid voor loon op de plantagien, is de neiging geweest, die zich onder de vrijgemaakte bevolking overal heeft geopenbaard.

Het verlaten van den arbeid, de ruïne der productie, en de achteruitgang der kolonien, zijn er de gevolgen van geweest.

Laat nu de wet de gelegenheid er toe open, dan zal het niet lang duren dat ook onder onze vrijgemaakten zich die neiging zal openbaren.

En zij moet worden tegengegaan. Want de gevolgen zullen zich ook hier niet laten wachten.

Eene verordening als die van art. 20 der Publicatie van 16 April moet daarom, zonder twijfel, plaats maken voor eene verordening in geheel tegengestelden zin.

Anders is noch aan *verpligte* overeenkomst, noch aan *verpligten* arbeid met eenige mogelijkheid te denken, en is de planter aan de willekeur van den arbeider overgeleverd, en geen vast loonstelsel mogelijk. Dat valt niet te betwisten. (†)

Wij gewagen niet eens van de squatters en vagebonden.

Maar bovendien bevelen wij dat artikel 20 aan de Regering ter herziening aan.

Er staat:

Art. 20. De onder Staatstoezigt geplaatsten mogen den eigendom hebben van roerende en onroerende goederen, mits zij daartoe, voor zooveel onroerende goederen betreft, vooraf de toestemming van den Gouverneur verkregen hebben.

(†) *Men zie hierover het zoo belangrijk Rapport der Staats-Commissie van 1853 pag. 184.*

hen, die te allen tijde bevoegd blijven om hun, wanneer zij niet voldoen aan de hun door het Staatstoezigt opgelegde verpligtingen, te verbieden zich op gronden welke zij in eigendom verkregen hebben te vestigen of die te bebouwen.

Dezelfde toestemming wordt gevorderd voor het in huur nemen van gronden, als wanneer de Gouverneur gelijke bevoegdheid heeft als aan het slot van alinea 1 bepaald."

Als wij dat wel begrijpen, dan wil dat zeggen:

Als de vrijgemaakten *niet* voldoen aan de verpligtingen hun door het Staatstoezigt opgelegd, dan wordt hen *verboden*, of liever *niet geoorloofd* zich op de gronden, die zij in eigendom hebben, te vestigen.

Maar dat wil dan ook zeggen:

Als de vrijgemaakten aan die verpligtingen *wel* voldoen, dan kan hun die vestiging op hun eigen grond door den Gouverneur worden *veroorloofd*.

Wij zoeken hier vergeefs naar zin en zamenhang.

Immers Staatstoezigt *verpligt* den vrijgemaakte.

1o. tot het sluiten van eene overeenkomst.

2o. tot het arbeiden op eene plantage.

Als hij *dat* doet, *voldoet* hij aan de verpligtingen door het Staatstoezigt opgelegd.

En nu wenschen wij wel te mogen weten hoe het practicabel zal zijn, om den vrijgemaakte, die eene overeenkomst gesloten heeft, en krachtens die overeenkomst op eene plantage arbeidt en daar arbeiden *moet*, toestemming te verleenen om zich op zijn *eigen* grond te gaan vestigen of een grond in huur te nemen?

Hoe een vrijgemaakte aan den eenen kant voldoen kan aan *de door het Staatstoezigt opgelegde verpligtingen*, en te gelijk zich kan vestigen op zijn eigen of gehuurden grond, is voor ons een probleem, waar wij voor staan.

Er is geen zin in dat artikel. Er mankeert een blad uit.

Het koloniaal bestuur heeft stellig wat anders bedoeld.

Het is inderdaad zoo'n gewigtig, maar ook zoo'n moeijelijk werk goede wetten te maken en er wordt zoo aanmerkelijk veel toe vereischt!

Mr. C. B.

(Wordt vervolgd.)

Het Jaar 1864 en zijne belastingen.

(Vervolg en slot van No. 19.)

s. Waag- en rooijgelden. Zij brengen ƒ7000 op. Deze belastingen regelen zich naar de hoegrootheid der landbouwproductie.

De overige koloniale inkomsten als posterijen, leges en provisiegelden, passagegelden voor koloniale vaartuigen, korting op inkomsten, bank, renten van het kapitaal op het grootboek en voordeelen van de Gouvernements-plantaadjes niet tot de belastingen behoorende, zullen later afzonderlijk behandeld worden.

Werpen wij nu een blik op de gewigtigste punten van inkomsten, als:

p. Inkomende en

q. Uitgaande regten.

Het behoeft geen nader bewijs dat uit beide deze belastingen, vooral de eerste, de hoofdbronnen moeten vloeijen, voor de inkomsten van elken staat. Hierin bestond een groote leemte gedurende een lange reeks van jaren in deze Kolonie, waardoor de belangrijkste voordeelen gemist en de arbeid gedrukt werden. Deze leemte verergerde nog door eene verwarde zamenstelling van alle wetten en reglementen en door dat Suriname steeds ongelukkig was, Landvoogden te bezitten die den Augias stal niet aan durfden.

Mogen wij op de toekomst onze hoop vestigen, tot heden bleven de verwarringen en toestanden ten nadeele van de Kolonie en het Moederland werkende, onverhinderd heerschen. Wij zouden hier een overtuigend bewijs voor kunnen aanhalen in de plaats gehad hebbende emancipatie, want de vrijverklaring der slaven is geschied zonder hervorming, en de schadelijke uitkomsten dier vrijverklaring werken al nadeeliger voor de Kolonie voort.

Hervorming had verpligtend de Emancipatie vooraf moeten gaan, en liet de eisch des tijds zulks niet toe, dan zeker met de vrijverklaring gelijktijdig moeten hebben plaats gevonden.

Dan, keeren wij tot het belastingstelsel terug.

Onze uitweiding zoude te gerekt worden, behandelden wij elk onderdeel der ingevoerde artikelen; wij kunnen, gelooven wij, volstaan met de bemerking, dat eenige ingevoerde artikelen aan een zeer hoog inkomend regt behooren onderworpen te worden, andere daarentegen minder. Ook hier weder moet men zich wachten op de klip te stranden, dat er drukking op de weelde moet bestaan. Wij erkennen de hooge moeijelijkheid die in eene regtvaardige vaststelling van belastingen bestaat, welke moeijelijkheid wordt tegengestreefd door hen, die of de lessen der Staathuishoudkunde niet vatten, of door hen, die vermeenen de slagtoffers eener belastingwet te zijn.

Veronderstellen wij nu eens, dat men een inkomend regt van 100 pCt. op den invoer van rijtuigen, meubelen en zoo voort stelde, hoeveel rijtuigen en meubelen zouden dan worden ingevoerd? Doch stel 100 pCt. ink. regt op het zout, zoo zal die belasting niet drukken en de opbrengst groot zijn.

Frankrijk berekent van elk hoofd zijner bewoners ½ c. inkomend regt daags op het zout, het heeft ruim 38,000,000 zielen, alzoo ƒ190,000 daags of ƒ69,350,000 's jaars. In Suriname nu zoude men bij denzelfden maatstaf, en kan men een middel vinden om er behoorlijk controle op te stellen, een jaarlijksch inkomend regt van ƒ109,500 vinden.

Eenige artikelen zullen wij met het bedrag der waarde van invoer aanhalen, welke ons voorkomen aan een hoog inkomend regt onderworpen te moeten zijn.

Gewoon aardewerk, de waarde van invoer jaarlijks is p. m. ƒ18,000; gewoon glaswerk p. m. ƒ9000; goudsche pijpen ƒ5,500; dakleijen ƒ21,500; Suriname heeft geschikte leem om tigchels enz. te kunnen fabriceren; en de aanmoediging tot inlandsche industrie behoort in het oog gehouden te worden. Dak- en nokpannen, p. m. ƒ [illegible] als boven; plavuizen p. m. ƒ2,500 als boven; steenen p. m. ƒ5,400 als boven. Wij voegen alhier de aanmerking bij, dat de waarde van ƒ54,000 voor invoer van steenen ons al zeer min, ja ongelooflijk voorkomt. Gereedschappen ƒ30,000 — alleen hoog te belasten voor zoo verre die soorten, welke alhier vervaardigd kunnen worden. — Gemaakte kleedingstukken ƒ20,000, zeer hoog te belasten voor inkomend regt, als zijnde ten nadeele van inlandsche nijverheid. Alle grondstoffen zoo laag mogelijk; de gemaakte voorwerpen daaruit, hoog. Spijkers p. m. ƒ33,000, de meeste soorten kunnen alhier gemakkelijk gefabriceerd worden, knoopwerk hoog, bindgaren laag. Provisien als aardappelen ƒ15,000; voorwerpen in ijs welke alhier niet voorkomen laag, — azijn ƒ4,206; deze som komt ons verbazend hoog voor, daar zal waarschijnlijk wel eenige vergissing met wijn bij zijn. — Beschuit en hard brood ƒ21,000, hetzelve kan alhier zeer goed gebakken worden. Gedroogde groenten ƒ5000 teneinde alhier de warmoeserijen aan te moedigen. Mosterd ƒ400; zal men ergens in de wereld voortreffelijker mosterd kunnen vinden dan te Suriname? Visch ingelegd ƒ6000, vleesch en provisien in blik ƒ6000, worst en rolpens ƒ16,000, bieren ƒ35,000, confituren en suikerwerk ƒ14,000, hoepels ƒ42000; de Surinaamsche hoepels zijn veel voortreffelijker dan de aangevoerde en de hoeveelheid voor niet uit het woud te halen, onuitputtelijk. Houtwaren ƒ146,000, de rijkdom en voortreffelijkheid van het Surinaamsche hout is zonder weergade, doch de drukking die er door belastingen op de Surinaamsche houtgronden kleeft, maakt de concurrentie met het Noord-Amerikaansche hout van veel minder kwaliteit, onmogelijk. Kaarsen ƒ35,000 is deze kleine som wel mogelijk? Indien de bewoners van Suriname per hoofd slechts ½ c. daags aan kaarsen verbranden, dan maakt zulks al een som van ƒ94,900 uit, — gewone kleedingstukken voor de plantaadjes enz. ƒ150,000, gemaakte voorwerpen van leder, p. m. ƒ155,000 vooral hoog, om de nijverheid van zadel- en schoenmakers op te wekken en te beschermen. Medicijnen ƒ30,000, steenkolen, — alle spiritualien, likeuren, enz. suiker, tabak, sigaren en snuif de invoer hiervan is zeker ƒ150,000, — gezouten visch ƒ300,000, vleesch ƒ150,000, — wijnen ƒ50,000 — zeep ƒ16,866. Is ook deze belagchelijk kleine som geen bewijs, hoe zorgeloos men alhier op den invoer is; elke inwoner zoude in Suriname nog geen ½ ons zeep in de week verbruiken, wij stellen zulks minstens op 2 ons per hoofd in de week, of voor een waarde van ƒ [illegible] 's jaars. — Zout, — lucifers, wij berekenen den invoer van lucifers alhier naar het verbruik van de bevolking a 3 per hoofd daags, of 569,400 pakjes 's jaars, een inkomend regt van ½ cent per pakje, zoude een inkomen geven van ƒ5,694.

Wat nu de overige artikelen betreft dezelve zullen niet door een hoog inkomend regt gedrukt mogen worden, vooral de grondstoffen niet, waarvan alhier het fabrikaat vervaardigd kan worden. Dit is te noodzakelijker wanneer men deze kolonie alhoewel dan terstond niet winstgevend voor Nederland kan maken, maar haar in staat wil stellen, zich zelve te onderhouden. De arbeid en nijverheid, behooren opgewekt en beschermd te worden; der inlandsche bevolking moet zulks gemakkelijk gemaakt worden, maar die bevolking moet er ook overtuigd van worden, dat haar arbeid niet door *in* en *aanvoer* uit den vreemde verdrongen wordt. Wat kunnen met onze tegenwoordige slechte reglementen op het inkomend regt, en de bestaande onoplettendheid omtrent het ontduiken van dat regt, handwerks- en ambachtslieden aanvangen? De aankoop van grondstoffen en werktuigen, alsmede het slechte credietstelsel, maakt immers elke concurrentie met het invoeren van gemaakte fabrieksvoorwerpen ondoenlijk, zonder nog te spreken van het onbehoorlijke dat hoog gesalarieerde personen alhier, het publiek voor gaan, om elke inlandsche industrieele ontwikkeling te verneilen, door hunne benoodigdheden regelregt uit den vreemde te ontbieden, waarbij niet zelden ontduiking van verpligte regten plaats vond en waaraan de klein handelaar en de handwerksman verbonden zijn.

Wat nu eindelijk het uitgaande regt betreft, dit behoort in het belang van Suriname's voortbrengselen volstrekt *niet* drukkend geheven te worden, evenmin als de scheepsvrachten naar Nederland hoog mogen zijn. Van het een en ander kan men nuttige voorbeelden in Demerarij zien, die het gevolg hebben gehad van ruime inkomsten en een goedkoope verscheping van producten.

Hiermede is oppervlakkig onze beschouwing geeindigd, tot zoo lang wij eene recapitulatie van [illegible] kunnen leveren, waardoor het blijken zal, dat hoe hoog de uitgaven in de toekomst ook mogen zijn, de dekking daarvan, min drukkender doch geregelder geheven, kan plaats vinden.

W. E. H. W.

Paramaribo, den 5 September 1865.

De geboortedag van Z. K. H. Willem Nicolaas Alexander Frederik Karel Hendrik, den kroonprins, is gisteren op de gewone wijze gevierd.

Heden is met de nieuwgebouwde rivierboot *Commewijne* een proeftogt naar het district *Cottica* ondernomen.

Van eene vriendelijke zijde hebben wij een exemplaar ontvangen van de Demerarijsche *Creole*, dd. 24 Augustus ll., waarin wij het volgende berigt uit St. Thomas aantreffen.

"De befaamde stoomboot *Van der bilt*, welke zoo fraai op het water uitzag en 18 à 20 knoopen per uur aflegde door den Heer Van der Bilt aan het Federale Gouvernement ten geschenke gegeven, is met kapitein Semmes slaags geweest en in 20 minuten gezonken. De bevelvoerder van de *Van der bilt* vernomen hebbende dat eene Zuidelijke stoomboot, bijna aan den ingang van de groote bank der Bahamas, op de Amerikaansche koopvaardijschepen loerde, besloot op haar jagt te maken. Bij het aanbreken van den dag te Great Isaacs komende, trof hij het Zuidelijk vaartuig aan, en daar zij op korten afstand van elkander waren en elkander zich herkenden, zond de Noordelijke kommandant aan den Zuidelijken een eisch tot overgave. Laatstgenoemde, die kapitein Semmes bleek te zijn, thans gezagvoerder van de *Georgia*, gaf een afwijzend antwoord. De kommandant van de *Van der bilt* zond daarop eene tweede sommatie, daarbij voegende, dat indien de Zuidelijke stoomboot zich niet overgaf, hij geen genade verleenen en haar in den grond boren zoude. Kapitein Semmes volhardde bij zijn eerste antwoord. Onmiddelijk daarop werd de strijd aangevangen, waarvan de uitslag noodlottig voor de *Van der bilt* bleek te zijn, daar deze binnen een kwartier of 20 minuten zonk.

Men meldt hier ook dat de Noordelijke stoomboot *Alabama*, die de mailpakketten van New-York naar Havana bragt, door de Zuidelijke *Alabama* in den grond is geboord."

Dankbaarheid.

Op den 27 Augustus jl. overleed alhier Karel Eikenboom, een bijna blinde grijsaard, naar gissing 85 jaren oud. Onder dezen naam in de dagbladen als overleden opgegeven, ontsnapte het zeker menig kolonist, wie de overledene was, doch deze onzekerheid zal in belangstelling veranderen, wanneer men weet, dat deze man de zoo algemeen bekende en geachte Kajuit van de pl. Frederikslust was.

Als slaaf, behoorende tot de kleurling-kaste, werd Karel op genoemde plantaadje geboren en wel naar gissing in 1778. Zijne jeugd ging, zoo als dat met kleurling slavenkinderen steeds plaats vond, wel stil, doch bij eene meerdere oplettendheid dan die voor negerkinderen in acht genomen wordt, onder het zorgende oog zijner meesters voorbij. Als knaap werd hij tot het timmeren opgeleid, waarin hij spoedig goede vorderingen maakte. Zijn goed en voorkomend karakter, zijn ijver en vlijt, deden hem de achting zijner meerderen winnen en de bewijzen dier achting deden hem grooten invloed en ontzag onder al de plantaadje-slaven van de Warappe Kreek verkrijgen. Een sterk uitkomende karaktertrek, was Karels gehechtheid aan de blanken en Suriname's bestuur; ook muntte hij door zijn vlug begrip in kennis boven zijne lotgenooten uit, en was daarbij zoo uitmuntend geoefend in de behandeling van het geweer, dat hij het doel onder bereik van zijn schot, bijna nooit miste.

Het was in het eerste vierde gedeelte dezer eeuw, dat vele van de plantaadje gedeserteerde slaven, de omstreken van de Matappica, Commewijne en vooral de Warappe Kreek onveilig maakten. Zeer had men te lijden van de gevaarlijke bende, onder het geducht opperhoofd "Koper Kanon" geheeten.

Bij den aanhoudenden strijd, die om de veiligheid van leven en goed tegen deze en andere benden werd gevoerd, was Karel niet alleen altijd de eerste, doch muntte door kennis, trouw, moed en beleid boven elken strijder uit en bewees onvermoeid, zulke hoogst belangrijke diensten bij deze boschtogten aan de plantaadje eigenaars en het Gouvernement, dat de laatste het zich tot een duren pligt rekende hem daarvoor te beloonen.

Het Surinaamsch bestuur schonk Karel door uitkoop, de vrijheid, benevens een fraai bewerkten houwer en een kostbaar jagtgeweer, daarbij een voor zijn stand ruime gift aan geld voegende.

Bij zijne vrijverklaring kreeg hij den naam van Karel Kajuit, welken naam hij later met vergunning van het Gouvernement in Eikenboom veranderde. Zijne meesters boden hem tegen een jaarlijksche bezoldiging de betrekking van blankofficier en timmerbaas op de plantaadje Frederikslust aan, welke betrekkingen hij tot op ver gevorderden leeftijd trouw heeft waargenomen. Hij verdubbelde zijn ijver en pligtbetrachting en het Gouvernement had vooral aan hem, de uitroeijing van het kamp en de bende, benevens den val en dood van het geduchte opperhoofd "Koper Kanon" te danken. Tot op ruim 65-jarigen leeftijd, bleef hij de onvermoeide, trouwe man en boschlooper, door zijne meesters en ieder die hem kende geacht. Nu begonnen er zware rampen voor

EIKENBOOM over zijn hoofd te trekken. De pl. Frederikslust ging achteruit, de slavenmagt werd haar ontnomen en publiek verkocht, en op andere effecten overgebragt. KARELS magesters en weldoeners stierven, terwijl hij door zijne menigvuldige boschtogten bijna blind werd. Voor zijne betrekkingen al meer en meer ongeschikt, zocht hij met de zijnen een toevlugt aan Paramaribo, doch bevond zich weldra in een ellendigen, verlaten toestand. Beschermers bezat hij niet meer en het Gouvernement, was de belangrijke diensten van den ongelukkige vergeten; pogingen aangewend tot hulp en verzorging werden afgewezen. EIKENBOOM in plaats van over deze grieve verstoord te zijn, bood toenmaals, onder de Landvoogden VON SCHMIDT en SCHMIDT aan, om als gids, met een klein getal militairen, onder zijne leiding, het groote kamp »no meri mi" geheeten te overrompelen en uit te roeijen; hiervoor verzocht hij een zeer bescheiden belooning of pensioen. Zijn voorstel werd van de hand gewezen. Daar stond nu de ongelukkige, van ieder verlaten, in den deerniswaardigsten toestand, aan gebrek, armoede en bijna geheele blindheid ten prooi, en wat zoude er van EIKENBOOM geworden zijn, indien niet een edele kolonist en menschenvriend de Heer E. K., een schuld betaald had, die op het Gouvernement kleefde; bij dezen vond de oude EIKENBOOM tot aan de laatste ure zijns levens, een zorglooze oude dag.

Eindelijk, op den 27 Augustus jl. overleed alhier KAREL EIKENBOOM, bijna blind, niet zoo veel nalatende om de kosten zijner ter aardebestelling te kunnen dekken; zijn lijk werd daarom aan de Surinaamsche Onbeheerde Boedel Kamer overgegeven.

Nu bestaat er eene bepaling alhier dat zoodanige door de Onbeheerde Boedel Kamer ter aarde bestelde lijken in platte kisten moeten begraven worden, iets, dat eene ernstige grieve voor Suriname's bevolking is. Waarom? vraagt men welligt. Omdat in vroeger jaren alleen slaven, zelfs moordenaars en ter dood gebragten door den beul, in een plattekist begraven werden, en mag de wijsgeer in den afschuw voor een platte doodkist nu al iets kleingeestigs vinden, elk volk heeft zijne bijzondere opvattingen waar het mee wegloopt en besturen doen onjuist, wanneer zij aan onschuldige opvattingen raken. In Suriname behoort slechts de kap-kist tot eene niet schandelijke laatste woning.

De weldoener van KAREL EIKENBOOM, wilde ten einde toe, zijne edelmoedigheid betoonen, en om den overledene op diens dringende bede voor de grieve van een platte doodkist te vrijwaren, werd het lijk in een fraaije kap-kist ter aarde besteld.

Wie zou hebben kunnen denken, dat deze schoone daad, door eene poenaliteit zoude gestraft worden? Ja, door deze laatste edelmoedigheid verviel de weldoener in de kosten der begrafenis enz., en welke pogingen ook werden gedaan om deze poenaliteit te ontgaan, het vonnis was geslagen.

Zouden wij niet eerder mogen veronderstellen, dat een Gouvernement, dat zooveel verpligtingen aan den overledene had, dat zoo ondankbaar was om den armen ouden grijsaard in de laatste dagen zijns levens hulpeloos in nood te laten; ten minste zijn lijk die kleine eer zou gunnen, die de menschenliefde het geschonken had.

Hoe moet de vreemdeling daar wel over denken, en kunnen zulke gebeurtenissen spoorslagen zijn, om de nieuwe burgers tot pligtbetrachting te leiden, om hunne liefde, trouw en gehechtheid aan het bestuur te versterken?

Nu is het zeker waar, het harde besluit omtrent de kap en platte doodkist, heeft een paar honderd gulden aan de koloniale kas opgebragt, maar mag men daarom de eerlijke behoeftigheid krenken? Mag men daarom een kind beletten, dat het alhoewel niet in staat om de geheele kostbare begrafenis te kunnen betalen, het lijk van zijn vader of van zijne moeder, voor die door het volk opgevatte schande tracht te bewaren, om hen of haar in een platte kist naar het graf te laten dragen?

Als men door zulke hatelijke middelen ingeslopen misbruiken wil weren en vernietigen, dan weten wij waarlijk niet, of het middel van herstel niet veel erger is, dan het misbruik zelf.

W. E. R. W.

Ingezonden.

Twee maanden na de Emancipatie.

Mijnheer de Redacteur!

Het stelsel der Emancipatie in 't algemeen en dat van het zoogenaamde Staatstoezigt in 't bijzonder, is door U van 't begin af aan tot heden toe in het breede beschouwd, en de voor (?) en nadeelen in krachtige taal en in logische volgorde besproken. — Het valt niet in 't minste te betwijfelen dat, eene zaak, en bijzonder zulk eene, van welkers welgelukken het heden en de toekomst, het »to be or not to be" van Suriname afhangt, naauwkeurig moet beschouwd in hare werkingen en de resultaten, welke hier en daar reeds verkregen zijn, door middel van de pers, aan de publieke opinie voorgelegd worden.

Gevestigd op eene Suiker-Plantaadje, alwaar ruim 300 arbeiders woonachtig zijn, van welke ongeveer 153 als de werkbare magt kan gerekend worden, zoo ben ik in de gelegenheid gesteld, om althans van die plaats, de practische uitvoering van het Staatstoezigt, en de tegenwoordige gedragslijn der arbeiders naauwkeurig na te gaan, en gevoelende, dat hoe gering ook, elke mededeeling deze zaak betreffende voor het publiek van belang moet zijn, heb ik de vrijheid genomen, het volgende aan UEd. toe te zenden.

Ik zal al dadelijk een aanvang maken, met het gewigtigste punt, namentlijk: het *Contract-stelsel*, daar naar mijn inzien, dit het groote struikelblok zal zijn waaraan het Gouvernement of het Staatstoezigt zich zal stooten, en van welks gereede aanneming en goede uitvoering pro primo, alles afhangt. — Ik betreur het ten sterkste, dat wij in ons District (Boven Commewijne,) geen de minste hoop hebben op eene voldoende uitvoering dier wet. Tot bewijs hiervan diene, dat niettegenstaande de beide magten van de twee Plantaadjes, alles in aanmerking genomen, en in vergelijking met andere Effecten, nog al redelijk (zoo niet ten allen deele wenschelijk,) zich gedragen, en het grootste gedeelte hunner nog geenerlei bewijs geeft, te haken naar eene verandering van woonplaats, zoo wordt toch het woordje: Contract, beschouwd als het grootste kwaad of onregt dat hun kan gedaan worden, in zich te sluiten. — Het algemeen gevoelen van den arbeider is, dat door zich te verbinden (Contracten te sluiten,) hij in denzelfden toestand, als vroeger, zal geplaatst worden. Het is ten hoogste moeijelijk om een onbeschaafd mensch te overtuigen, dat een Contract, waar het op redelijke grondslagen berust, voor beide partijen voordeeliger moet zijn, dan eene *bona fide* losse aanneming of overeenkomst.

Om een dieper inzigt omtrent dit punt te verkrijgen, diene ook tot verder bewijs van het aangevoerde, dat zelfs de van de eene plaats naar de andere verhuizende arbeiders, die door de wet verpligt zijn, oogenblikkelijk na zijne aanneming of in dienst treding, Contract te sluiten, en wien gevolgelijk *hooger* loon wordt betaald dan den ongecontracteerde, geheel *onwillig* zijn en *totaal* weigeren om onder Contract te werken.

Welke zijn de gevolgen van deze weigering? De Directeur moet natuurlijk geen ander uitkomst weten, of, dien *vrijwilligen* arbeider aannemende, de wet verbreken; of, door aan te dringen op de nakoming der wet, hun ten eenenmale afkeerig maken, tot de aanneming van dienst onder zijn beheer. — *De 1e. October, de dag, waarop de arbeiders door de wet verpligt zullen zijn te Contract-ren, zal aan het Emancipatie-stelsel den genadeslag toebrengen.* — Men beschouwe dit punt niet te ligt, want veel, zeer *veel* hangt er van af: de rustige toestand van de Kolonie in 't heden en hare welvaart en bloei in de toekomst.

In onze tegenwoordigheid werd door den Commissaris van ons District (aan wiens handelwijze de hoogste lof moet toegezwaaid worden) in krachtige en beredeneerde taal, aan de geheele magt arbeiders, het doel en de *voordeelen* van het Contract-stelsel ten duidelijkste uitgelegd; edoch zijne beste pogingen waren niet van den minsten invloed (zooverre dit punt betreft) op de arbeiders. Allen verklaarden eenparig, dat zij tevreden waren liever voor *lager* loon te arbeiden, dan tegen *hooger* zich te verbinden.

Wij zijn al het droge saizoen ingetreden, en die met den toestand en de gewoonten van deze Kolonie bekend is, die weet ook hoe in dezen tijd, de Plantaadje-bevolking gemakkelijk aan een groot gedeelte harer behoefte kan komen, namentlijk: door te visschen. — De arme Planter, die nu naauwelijks *vier* dagen wekelijks zijne arbeiders aan het werk kan krijgen, zal zich nog gelukkig moeten rekenen, indien hij dan de *helft* om dezen tijd kan verkrijgen. Een mooi vooruitzigt voor de Suiker-productie van het volgende jaar.

Een ander punt van bezwaar is de groote omslagtigheid, verbonden voor diegenen die aan het malen zijn. — Op de Plantaadje waar ik woonachtig ben, zijn de arbeiders nog al redelijk geweest om te begrijpen, dat men niet *vier* dagen kon malen en *drie Zondagen* hebben, en zijn dus gewillig geweest om gedurende de maling, de heele week te arbeiden. Maar hoe voordeelig dit anders voor den Eigenaar moge wezen, hij vindt zich in den moeijelijksten toestand geplaatst. Hij moet namentlijk *vier* dagen een vast loon betalen, en de andere *twee* dagen eene verhooging van 1 | 3 er bijvoegen, — en dan komen de uren voor *kooknegers* etc. — De arbeiders begrijpen dit alles niet, en de Planter kan zijnen weg naauwelijks vinden, door al deze berekeningen.

Het taakwerk wordt thans nooit verkregen, *noch* in de fabriek *noch* te veld. En niettegenstaande dit alles, konde men nog al in dezen hoogst moeijelijken toestand zich schikken, indien men verzekerd ware voor de toekomst t. w.: die *leelijke 1e. October*.

Volgens het tarief wanneer de arbeiders, nu zonder contract, arbeiden en betaald worden, kan een vlijtige arbeider, die maar eventjes *vier* dagen van de week volhoudt, van de ontvangst voor dezen tijd, ruim *twee* weken aan zijne behoeften voldoen.

In eene maling van acht dagen, van welke de Plantaadje volgens taak in de fabriek en te veld, 32 vaten moest maken, heeft men met de grootste moeite 27 vaten kunnen verkrijgen. Gedurende deze maling zijn er ruim *negentig* (90) uit de 153 werkbare arbeiders te velde en in de fabriek werkzaam geweest.

Het verhoogde loon, welke hun bij die maling is bepaald geworden, voor den aard van het werk en voor de *twaalf dagen* (Vrijdag en Zaturdag) was voor hunne behoeften zoo voldoende, dat de volgende week maar 40 uit de 153 werkbare arbeiders in 't veld kwamen (ofschoon zij niet de minste redenen van klagte over het werk of de betaling hadden), alleen ziekte voorgevende. — Volgens dezen staat van zaken, moet men aannemen dat men 1 | 4 van de werkbare of 1 | 7 van de geheele magt kan te werk stellen of daarop bepaaldelijk steunen, terwijl vroeger onder de ongunstigste omstandigheden 1 | 3 van de *geheele* magt, het minste was dat men berekende.

Door mindere taak en slechte uitvoering derzelve, kost het den Planter wezentlijk het *dubbelde* van het *thans* betaald wordende loon.

Hoe moeijelijk het is om in den tegenwoordigen onzekeren toestand aan het malen te gaan, getuigt reeds het door mij aangevoerde en tevens een ander voorbeeld van eene Plantaadje voorzien van waterwerk, die naauwelijks bij twee *springtijen* of ruim 6 weken 24 vaten heeft kunnen afmalen.

De Administrateur van een ander Effect (Boven Commewijne) twijfelt zoo sterk aan de *gewilligheid* der arbeiders en vindt het zoo moeijelijk en nutteloos voor een waterwerk om 4 *dagen* in de week in de week te malen en 3 rustdagen toe te staan, dat hij niettegenstaande voorzien van rijp, ja, *overrijp* riet, heeft besloten om bij de bestaande onzekerheid *niet* te malen, vóór dat de *drie* maanden verloopen zijn, en de arbeiders onder beter discipline, geregeld en onafgebroken zullen arbeiden.

Hoe gevoelig de Planters in het bijzonder, en de Kolonie in 't algemeen, zullen en moeten lijden, kan elk onbevooroordeeld mensch niet betwijfelen. — Alles hangt daarvan af dat de bedeeling der Emancipatie-wet, *geregelde* en *vaste* arbeid, door het Staatstoezigt ten sterkste moet *gehandhaafd* worden.

Het Gouvernement direct belang bij hebbende dat er SUIKER *moet* gemaakt worden, of *zoo niet*, zich moet voorbereiden om een half millioen Guldens (zoo niet meer) subsidie jaarlijks van Nederland af te smeeken, ter dekking van het enorme te kort, jaarlijks door mindere productie te veroorzaken, zoo is het te hopen dat het dit groote punt: »*dat er Suiker moet gemaakt worden hoe ook*" niet uit het oog zal verliezen.

29 Augustus 1863.

H. W. R. E.

Prijsvraag.

Bevatten de twee stukken geteekend H. en voorkomende in het Koloniaal Nieuwsblad No. 102 en No. 105 *van het jaar* 1863 *logica, of leveren zij de bewijzen van een* gekrenkt herzengestel?

Voor het best gekeurd wordend gemotiveerd antwoord is eene som van Tien gulden, zegge f 10, ten voordeele van de algemeene armen bij den uitgever van den West-Indiër *gedeponeerd.*

Een Onpartijdige.

NB. De antwoorden, in de Hollandsche taal geschreven, worden in druk in een der Nieuwsbladen — of wel in alle drie tegelijk — die alhier te Paramaribo worden uitgegeven, ingewacht.

De Uitgever voldoet hierbij aan het hem gedaan verzoek om:
»onderstaand rekenkundig vraagstuk in de *West-Indiër* op te nemen; en de liefhebbers, aan wien het mogt gelukken dit vraagstuk op te lossen, uit te noodigen hunne uitkomsten door hetzelfde blad bekend te maken.

Zoo vier honden met zestien pooten, negen-en-twintig konijnen met zeven-en-tachtig pooten in vier-en-veertig minuten kunnen inhalen, hoeveel pooten moeten dan dezelfde konijnen hebben om aan acht honden te ontkomen met twee-en-dertig pooten in zeventien en een halve minuut?

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

Den 1sten dezer, het schip *Elisabeth*, kapt. Weitenga, van Amsterdam.

Den 2den, de Nederl. schoener *Lady of the Night*, kapt. Dekker.

Idem, de Eng. schoener *Oward*. — Beide van Demerarij.

Den 3den, de Fransche stoomboot *l'Alcion*, van Caijenne.

VERTROKKEN.

Den 4den, de Kol. schroefstoomboot *Vice Admiraal Rijk*, kapt. de Both, naar Demerarij.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met de Kol. schroefstoomboot *Vice Adm. Rijk*, de Heeren D. Baëza, A. Alberga, J. A. Murdoch, J. R. Mac Burnie en R. James.

Publieke Veiling.

Door- en ten huize van den Vendumeester J. C. Gomperts.

Vrijdag, 4 September 1863.

De Suikerplantaadje *Concordia* en Gronden f 3,100. — Opgehouden.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 4 September 1863.

Op heden is in het district *Beneden Commewijne*, aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk, van:

Timotheus Gaston Nijol

en

Doortje Alfred.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,

J. F. SAILE VANIER.

1ste afkondiging.

Jacob Salomons,
VENDUMEESTER,
zal DINGSDAG e. k. des morgens om 9 ure verkoopen:
Een partijtje Fijne BOTER, Water en Wijnglazen op voeten, Kopersiagers en Smids Gereedschappen en Materialen, een koperen Distilleer Ketel met tinnen slang. — En om verkooprekening te sluiten: Vaten extra *Bordeaux en Provence Wijn,* Kistjes St. Julien, Bersac, Medoc en Sauterne, Kersen op Brandewijn, fijne Likeuren in 1 en ½ fleschen, vaatjes Cognac en 2 | 2 vaten extra Wijnazijn, alles te bezigtigen in 's lands Entrepot alwaar de proeven verkrijgbaar zijn.

De vroeger geadverteer de verkoop van de plantaadjen **PETERSBURG** en **KENT** zal alsnu plaats hebben op DINGSDAG den 8 September e. k., 's morgens om 9 uren door- en ten huize van den Vendumeester J. SALOMONS, alwaar de voorwaarden van verkoop en de Inventarissen in tijds ter visie zullen liggen.

Mevrouw de Weduwe H. KAMERLING — CANTZ'LAAR zal Dingsdag 8 September e. k. des namiddags om 4 uren door den Vendumeester J. F. FAVEREIJ ten hare huize doen verkoopen.
Meubelen, Zilver, Glaswerk, alsmede SERVIETZEN, etc.
De GOEDEREN zijn een dag vóór en op den verkoopdag te bezigtigen.

Met de laatste schepen ontvangen en te bekomen bij

M. JUDA:
Modewaren,
CALICO, NETELDOEK,
ANANAS DOEKJES,
Sokken en Kousen,
PARAPLUIES,
Wollen Dekens,
Meubelsits, Afgepaste KLEEDJES,
GARRIBALDI Haarnetten,
Glacé en andere soorten *Handschoenen,* KAPSELS, Elegante ALBUMS, *Lampen,* Groene Erwten bij de 5 tot 10 pond à 40 cts. per pond, Zwarte THEE in trommeltjes, Juffers Amandelen,
Pruimedanten, Corinten,
Zuurgoed in soorten,
Hammen, Boter,
Moderateur Lampen,
Kopere Wandlampen met Glazen en Katoen voor *f* 2,50
In voorraad:
Manilla en andere soorten
SIGAREN,
***DRANKEN** in soorten,*
Blikjes EETWAREN en GROENTEN, SPIEGELS met vergulde en zwarte lijsten, *Steenen, Kalk en Cement, etc., etc.*

U. E. VAN MEERTEN
heeft per *Lady of the Night*, een keurig assortiment
GOEDEREN,
direct van *Engeland,* aangebragt en ontpakt, als
Dames Zwart Zijden MANTILLES, Gekleurde Tissue dito.
Dames *FLAMBARDS naar den nieuwsten stijl.*
Dito Opgemaakte en Onopgemaakte HOEDEN.
Dames *Parasols* en *Parapluie's*
Witte, Gekleurde, Zijden, en Glacé HANDSCHOENEN met en zonder kwastjes, Ceintuur Banden, Intérieurs, Dames Haarnetjes en Kapsels, **CALICO,** WIT KATOEN, Heeren Castoren HANDSCHOENEN, Eaux p ri re, Witte en Gekleurde HEMDEN, **BROEKENSTOF** van 2 ellen breedte van ***f* 1 à *f* 3 per el, Broekengoed, Beddentijk,** Ginghams, Wit en Zwart ALPACCA, Wit en Bruin ***Linnen Dril, Satinet,*** Bruin LINNEN, Zwart Zeemansgoed, ***CACHEMIRE,*** *Zwart LAKEN à f* 2,50 per el, Elastiek voor Schoenen, Opregte ***Madras Doeken à f 17*** per dozijn en andere soort *DOEKEN* met zwarte randen, Neteldoek, Wit Tafelgoed,
Gekleurde Wollen Hemden, Boordjes in soorten,
Papieren dito, Dassen in verscheidene kwaliteiten,
Zwart Verlakt Tafelgoed bij de el, ook voor rijtuigen,
Barège en Mohair,
Heeren Vilten en Castoren HOEDEN,
Witte, Bruine en Gekleurde KOUSEN en SOKKEN,
Jongens dito, Witte, Bruine, Merino en Katoenen Borstrokken,
Heeren Zijden *Foulards,* Wit en Gekleurd *Piqué,*
Gekleurde TAFELKLEEDJES,
WITTE ZAKDOEKEN,
***Emmers* met koperen banden, enz. enz.**
NB! Hij heeft tevens de eer te berigten, thans door zijne nieuw aangeknoopte *relatiën*, in staat te zijn alles tegen zeer *billijke prijzen* te leveren, om eene eerlijke *concurrentie* vol te houden.
Men kome en overtuige zich.

HOEDEN HOEDEN HOEDEN
IN TIJDS VOOR DE FEESTDAGEN!!!
Een nieuw assortiment Dames Meisjes en Kinder *HOEDJES naar den laatsten smaak.*
Dito dito *Mantels* en *Cloaks,*
600 douzijn differente soorten *HOOFDDOEKEN,*
Gekleurd, Wit en Geborduurd NETELDOEK (*nieuwe patronen*)
200 *stukken* WIT KATOEN,
3 balen nieuw uitgezochte patronen *CALICO,* vaste kleuren
120 douzijn witte en gekleurde *Hemden,* zeer geschikt kleine handelaren,
Borstrokken, Kousen en Sokken,
80 stukken differente soorten **Broekenstof** en **Fransch Cachemire,** LINNEN DRIL, Wit en Gekleurd ALPACCA, etc. etc. etc. te veel om te specificeren.
De Goederen zullen voor *inspectie* gereed zijn op HEDEN in het
SURINAAMSCH EMPORIUM.
NB. Nieuw ontpakt eenige kistjes ***Versche Eetwaren en Groenten in blik, van SCHALEKAMP,***
PARFUMERIEN,
Zoete (Genua) *Olie* en het bekende Haantjes *Bier* in manden, alles tegen verminderde prijzen à *Contant*.
E. PINTO & Co.

Bij P. J. BOAS
ONTPAKT
Een assortiment Mans, Vrouwen, Jongens, Meisjes en Kinder SCHOENEN

Ontvangen per het schip *Albatros*, en te bekomen in het klein bij den ondergeteekende
Zuurkool, Bloemkool,
KOMKOMMERS,
Augurkjes, Snijboontjes,
Witte en Bruine Boonen,
GROENE ERWTEN,
Groote & kleine STOKVISCH,
BOTER, Z. M. KAAS,
Worst en Saucijsjes,
***Blikken EETWAREN** en veel meer lekkernijen, enz., enz.*
J. G. DAVIDS.

JACOB J. SALOMONS,
(over het Militair Hospitaal,)
is wederom voorzien van:
de welbekende *Peletier's SIGAREN, Rooktabak,*
PROVISIEN,
Dranken,
Fijne BROEKENSTOF
naar den laatsten Parijschen smaak,
Zool-, Kalfs- en Verlakt
LEDER,
en meer andere *Goederen.*

De Zalf en Pillen van *Holloway.*
Wellustig leven. Verkwistende gewoonten.
Dat hij die te veel aan zijne lusten toegeeft, op zijne hoede zij voor de toekomstige pijnen, die hij zich zelven bereidt. Misselijkheid, hoesten des morgens, hoofdpijn en galachtigheid, dit alles moet hem waarschuwen, dat zijn geheele gestel in eenen slechten staat verkeert en dat er spoedig hulp noodig is. Voor dit geval bestaat er geen middel, dat in zijne goede uitwerking kan vergeleken worden met de pillen van Holloway, deselve werken direct op de maag, den lever en de darmen; zij regelen de functien van ieder dezer organen en versterken de geestkracht en de gezondheid. Zij komen wonderlijk goed overeen met alle gestellen. Holloway's geneesmiddelen kunnen genomen worden met het vast vertrouwen, dat zij eene goede uitkomst zullen opleveren door oud en jong, zwakken en sterken in onder iedere luchtstreek.

Deze **Zalf** en **Pillen** zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij A. R. DE VRIES aan de *Zwartenhovenbrugstraat* à *f* 1, *f* 3 en *f* 5.

GEDRUKT bij A. L. & C. DE RANDAMIE.